

GRAN HOTEL DE LONDRES

HOTEL DE PRIMER ORDRE

:: Habitacions amb teléfon urbà i interurbà :: Habitacions amb banys, dutxes i teléfon ::

S. GIL VERNET

METGE-CIRURGIA DE L'HOSPITAL DE STA. CREU.—EX PREPARADOR ANATÓMIC PER OPOSICIÓ DE LA FACULTAT DE MEDICINA

Cirurgia :: Matriu :: Vies urinaries

ESPECIALITAT EN LA CURACIÓ DE LES HERNIES

Consulta de 6 a 9

Carrer Nou de Sant Francesc, 5, pral. - BARCELONA

OSTRES

Les Verdes de Marennes a 2

Se'n serveixen
al BAR

Sagalá

Carrer de Sant Joan, 1-REUS

pessetes dotzena i les acreditades d'Arcachón a una

L'ACTUALITAT POLITICA

O prevaricar o dimitir

L'intervenció de l'ex ministre d'Hisenda don Angel Urzaiz en la discussió del pressupost extraordinari, ha sigut el major aconteixement parlamentari a comptar des de que les Corts renouaren les seves tasques. Feia temps que'l senyor Urzaiz constituïa per a la política espanyola, una incògnita. Ha via parlat a València i a La Coruña fent una crítica minuciosa de la labor del Govern; pero això no bastava. Era precis que'l senyor Urzaiz acusés concretament, repetint en el Parlament corretgit i augmentat, sense circumloquis de cap mena, lo que havia dit de cara al poble en actes públics, conferencies, vetllades, etc.

I el senyor Urzaiz, que, per lo vist no li dolen prendes, donant una prova més de la seva enteresa, ha complert la promesa.

Les revelacions de l'ex ministre de Hisenda, tenen—o deurien tenir—una extraordinària importància. L'acusació no pogué fer-se més directament. Lo que després se feu per a obligar al senyor Urzaiz a rectificar, no donà el menor resultat.

L'empeny del comte de Romanones, fou completament infructuós. Pitjor «meneallo». El senyor Urzaiz repetí les seves paraules i després de desentranyar son veritable i únic significat com per a agravar encara el concepte, se ratificà reiteradament en elles.

«O prevaricar, o dimitir». Aquest fou el dilema en que segons ell mateix, fou col·locat el senyor Urzaiz en el si del Govern.

I encara hi ha que esperar a que'l senyor Urzaiz explani la seva anunciada interpelació, aplaçada per a avui, en la que és d'esperar que justificarà exposant fets concrets, ses acusacions, és evident, que després de la sessió del dissabte, el comte de Romanones quedà incapacitat per a continuar en el Poder. Perque mesurant bé l'alcanç d'aquestes paraules, se percibeix la gravetat que les mateixes enclouen. Hi ha en elles una intenció tan aguada, que cau més que com sambenet, com afrontós estigma polític damunt la comunitat governant.

Lo que ha revelat en ple Parlament el senyor Urzaiz, equival a dir que governa a Espanya una oligarquia

d'interessos de dubtosa llegitimitat. lo qual posa sobre el cap de tots els ministres un espés nimbo, quina opacitat amaga quelcom viu. S'imposa, per lo tant, que'l Govern plantegi davant el Poder moderador la qüestió de confiança.

¿Qui triomfarà en aquesta lluita?

Heus aquí la pregunta que's fan avui tots els espanyols, als quals no pot passar inadvertit un succés polític de tant de bulto com el que s'està desenvolupant, quin desenllaç potser reporti grans conseqüències. Cal posar en clar la situació del comte de Romanones en el Poder, en el que's manté a costa de prestigis agens. Primer li serviren de gallardó els de l'Urzaiz, home quina inflexible austeritat, és proverbial i famosa. Després s'ha valgut dels més o menys ficticis del senyor Alba, que a falta d'altra cosa, ha proporcionat al Govern i particularment a son president, una bandera política.

I a pesar de la sarcàstica ironia de que al dia següent d'haver llençat sa acusació en ple Parlament el senyor Urzaiz, ingressés el comte de Romanones a la Reial Acadèmia de Ciències Morals i Polítiques, és indispensable que avui quedi substanciat aqueix gran succés polític, en el que'l fiscal pot portar la veu del país, i el banc blau quedar convertit en un banquet dels acusats.

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana ha rebut una afectuosa comunicació dels catalans residents a Guantánamo donant compte de la constitució en la dita població cubana d'una Comissió Delegada de l'Associació Protectora.

Acompanya a la vibrant i patriòtica comunicació un exemplar de les circulars cursades entre'ls catalans de Guantánamo, l'acta de constitució de la Comissió i la llista de socis que ascendeix ja al nombre de 42.

Per la efusió catalanesca que tota ella traspuja, heu's-aquí reproduïda a continuació l'acta de constitució esmentada:

«La Comissió Organitzadora del Foment de l'Ensenyança Catalana, inte-

grada per M. Ribas i Mestre, Albert Daroca, Josep Soler i Gili, Em'li Sugranyes i el que suscriu, cridà i convocà a una reunió a tots els catalans que sojornen en aquesta ciutat, reunió que se celebrà el 14 del corrent, a les nou hores de la vetlla, en l'hostatge social del «Cathalonia» Bloc Nacionalista, galantment cedit pel senyor president.

Davant nodrida representació dels catalans aquí existents, feu ús de la paraula el company Ribas, qui explica als reunits l'objecte de la crida, quin no és altre—digué—que ajudar per mitja de cuotes voluntaries a l'obra educadora i catalaníssima de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana i per a més gràficament mostrar la finalitat de la mateixa, llegí aquella part del estatuts que an aquesta finalitat es refereixen i quins foren integralment acceptats pels reunits.

Seguidament s'anà a l'elecció de Consell Directiu que ha de regir l'organisme, eixint triomfant la següent candidatura:

- President, Albert Daroca.
- Vis-president, M. Ribas i Mestres.
- Secretari, Marián Mirabent.
- Vis-secretari, Francesc Feliu.
- Tresorer, Pau Rafel.
- Vocal, Josep Soler i Gili.
- » Nicolau Roca.
- » Enric Martí.
- » Josep Vilaseca.

Posada a debatre la qüestió de les cuotes, després de breu discussió se acordà, que aquestes siguin voluntaries, tenint com a mínim VINT cèntims mesals.

No havent-hi res més per a tractar, la Comissió Organitzadora donà per finida la seva tasca.

El secretari, Marián Mirabent.—Guantánamo, 15 setembre 1916.»

Es realment admirable la cordialitat i l'entusiasme amb que els catalans d'Amèrica, i molt especialment els de la illa de Cuba responen a l'obra cada dia mes vigorosa de l'Associació Protectora.

Els catalans residents a la patria deuen acudir diligentment a cooperar a la tasca patriòtica d'aqueixa entitat, inscribint-s'hi com a socis si no volem veure'ns en el cas que el nombre de socis, catalans residents fora de la nostra terra, sobre-passi al dels residents a Catalunya i la generositat i el sentiment nacional d'aquells compatriotes exiliats sigui una vergonya per a les nostres mequineses.

De l'Homenatge a l'Isern

Treballs llegits a la sessió necrològica celebrada a Alcover el dia 15 d'octubre de 1916

Essent encara un noi, l'Anton Isern donava l'impressió d'un home sereníssim. Parlava amb un aplòm admirable. Deia coses maravoloses, candoroses i profundes al mateix temps. I altres vegades, essent ja un home, donava l'impressió d'un infant enjogassat, infant verge i primitiu; una mena de Sigfrid, tot joia i força i feblesa. Era un poeta de raça com Joan Maragall, com un Josep Carner. En ell, tot se convertia en poesia. Si ara fós viu i el destí li hagués estat un poc favorable, li hagués permès formar-se una cultura, avui seria un dels primers, sinó el primer poeta català dels nostres temps. Aquella vena lírica que hi havia en ell, i que en els últims temps de la seva vida breu havia semblat estroncàr-se, un cop passada la crisi que se l'emportà per sempre, hauria rebrotat amb més força i frescor; hauria donat magnífics cants plens de substancia humana, cants que haurien estat eterns, com els de tots els vers-poetes. S'ha parlat tant de poetes i poesia i a tant versaire més o menys hàbil se li ha donat el nom sagrat de poeta, que un home, al parlar d'un ver poeta com l'Anton Isern, que no se'l confongui entre la munió de rimaires que en tot temps hi ha hagut al costat dels poetes verament dignes d'aqueix nom. No, l'Anton Isern no era de tants. Era, permeteu-me una imatge que us donarà una idea viva d'ell, com en mig d'un bosc de magres pins un roure jove, sapat i tufós destinat a pujar per damunt dels demás arbres i a dominar-los com un rei de l'encontrada si un horatge malestruc no l'hagués arrabassat de soca i arrel.

Nosaltres, els seus amics, perdérem un gran amic en ell, però tu poble de Alcover que avui honres la seva memoria, perdéres el teu poeta. Potser no sabs encara ben bé lo que perdéres amb ell, poble que'l veies passar pels teus carrers somnador, que'l trobaves una mica estrany i que no podies comprendre lo que hi havia de gran darrera d'aquells grans ulls oberts, dins de

aquella hermosa testa rosca. Ell hauria cantat en el plé de la seva vida, quan l'home dona la seva obra madura i serena, ell hauria cantat, i aquesta hauria estat la seva gloria, talment la d'un Mistral i hauria cantat del poble d'Alcover i del camp de Tarragona l'història, les tradicions, les llegendes; hauria cantat les costums dels pagesos, els amors de la gent del camp, les festes sagrades i populars, les familiars festes anyals, les cullites, les plegadores de vellanes; hauria cantat el vostre riu, la vostra verda plana, la montanya, la vostra iglesia, el vostre cementi, la Verge del Remei. Tota la vostra vida, els vostres amors i la vostra fé i fins la vostra mort hauria sigut glorificada en la seva poesia i el poble d'Alcover hauria estat immortal en els llibres com Màntua, com Maiano. El destí no volgué que fos així; la seva gloria no ha pogut ésser gran, mes el poble que'l veié neixer vol que sigui eterna. No eternes son les cases que s'enrunen i amb elles pot enrunar-se la làpida que avui hem descobert, però eterna pot ésser l'obra escrita del poeta.

Ara va a fer-se una nova edició del llibre de poesies de l'Anton Isern, i que en totes les cases d'Alcover hi hagi al menys un exemplar d'aquell llibre bella i fortament enquadernat perque passi de pares a fills i de fills a nets i que aqueix llibre porti l'imatge física del poeta perque el recordin els qui el conegueren i sàpiguen com era els fills d'aquest i sobretot que les noies aprenguin de memoria els seus versos i que aquests passin de boca en boca com les rondalles i que un dia un hom d'aquests que inventen tonades ne posin una o varies als versos de l'Isern i que aquests se cantin en les nits de lluna quan les colles de fadrins rondin les noies i que les mares els cantin als seus fills per fer-los adormir i que els vells als sentir-los recordin aquell jove que passava pel carrer, una mica estrany amb sa barba i sos grans ulls oberts.

Creieu que no hi ha millor gloria pel poeta.

JOAN PUIG i FERRATER.

La llei de subsistencies

Heu's-aquí el projecte de llei, sotmés amb caràcter urgent, a l'aprovació de les Corts, llegit en la sessió del passat

dissabte i quina discussió havia d'esser en la d'ahir:

«Article primer. Es faculta al Govern per a reduir o suprimir temporalment els drets aranzelarís d'importació de les substancies alimentícies de primera necessitat i primeres matèries quan circumstancies extraordinaries i transitories ho facin necessari per al proveïment del consum i funcionament de les indústries o explotacions agrícoles.

Abans de fer ús d'aquesta facultat s'escoltarà l'informe de la Junta de Aranzels i Valoracions, salvo casos de veritable urgència.

Queda autoritzat el Govern per a senyalar a les companyies ferroviaries les rebaixes de les tarifes de transport que consideri conuenients als fins d'aquesta llei, i si conforme a les disposicions vigents no les pogués obligar a que acceptessin la rebaixa o l'aplicació d'aquesta resultatés d'evident lesió per als interessos de les dites companyies, el Govern podrà concertar amb elles la indemnització que cregui justa, sense perjudici de que des d'ara surti efecte la resolució del Consell de ministres.

Article segon. S'autoritza al Govern per a que si les circumstancies ho aconsellen adquireixi per compte del Tresor públic, durant el temps de vigència d'aquesta llei, substancies alimentícies de primera necessitat o primeres matèries, amb el fi de vendre unes i altres a preus reguladors. A tal objecte es consideraran compresos els crèdits necessaris en un capítol adicional de la Secció 10 dels pressupostos que regeixin durant la vigència d'aquesta llei, i l'import de les vendes que's realitzin es fixarà en un altre capítol adicional de la Secció quarta de l'estat lletra B dels mateixos pressupostos.

Article tercer. Queda també autoritzat el Govern per a regular amb caràcter general en tot el regne o particularment en cada provincia, escoltant en aquest cas a la Junta provincial que s'està creant, el preu de les substancies i primeres matèries.

Es faculta aiximateix al Govern per a adoptar quantes mides cregui necessaries en relació a la Marina espanyola destinada al servei nacional, inclòs la de la incautació de la flota amb objecte d'obtenir el proveïment d'aquell servei i la regularització de nòlits així com suspendre l'aplicació de l'article segon de la llei de comunicacions marítimes que reserva exclusivament per al tràfec i cabotatge nacional als vaixells de bandera i construcció nacional.

Igualment podrà el Govern en casos excepcionals arribar a una taxa per als nòlits de vaixells de nacionalitat espanyola.

Se l'autoritza igualment en relació amb els cereals i combustible:

a) Acordar el plan de distribució en el país que's consideri més conuenient per al proveïment nacional amb suspensió dels efectes de contractes otorgats entre particulars en interès privat, si així ho demanen les circumstancies.

b) Per a incautar-se de les mines i de les instal·lacions carboníferes de tot gènere si no donessin resultat eficaç altres mides per a obtenir la normal coització dels productes.

c) La incautació de flota i mines es verificarà sempre a salvo de fixar la indemnització corresponent als particulars i entitats propietaries o beneficiaries d'aquelles.

La quantitat corresponent serà abonada per l'Administració dintre dels 30 dies a comptar de la resolució pericial que fixi aquella suma.

El Govern donarà compte a les Corts

de l'ús que's faci d'aquesta autorització.

Article quart. Serà considerada de utilitat pública als efectes de l'article 10 de la Constitució l'expropiació o ocupació en quantitat necessària.

Es consideren unitats indivisibles als efectes de l'enagenació forçosa les que en cada cas consideri com a tals la pericia mercantil del comerç a l'engròs.

La ocupació parcial de locals no ha de destorbar a l'interessat el lliure ús de la part ocupada, i en el supòsit de que no fos factible s'indemnitza del perjudici causat.

La necessitat de la incautació o de la ocupació serà acordada pel Govern a proposta d'una junta composta del governador civil de la provincia, del delegat d'Hisenda i de l'alcalde de la capital a instància o amb audiència dels ajuntaments interessats.

Autoritzada pel Govern la dita mida, la incautació es portarà immediatament a cap i en son cas la ocupació sense que pugui disposar dels productes de que's tracti sense la previa paga o la consignació del cost o preu de la part de que's disposi.

El preu de les mercaderies i en son cas l'indemnització de perjudicis se fixaran sempre pel governador civil, escoltant l'interessat, la Cambra de Comerç respectiva o l'Agrícola, i a quantes entitats cregués conuenient consultar.

L'import de la quantitat senyalada serà satisfeta per l'Ajuntament, considerant-se a aquest fi autoritzats els crèdits necessaris del pressupost municipal, pero dintre dels 30 dies següents els ajuntaments formalitzaran el pressupost extraordinari a que hi hagi lloc.

En cap cas podran els municipis expendre els articles adquirits d'aquesta manera a un preu superior del 3 per 100 del cost de l'adquisició.

En casos d'extrema urgència els governadors faran per si la fixació provisional als efectes de la paga previa o consignació, sens perjudici de la seva fixació definitiva.

Quan l'adquisició s'entregui per iniciativa ministerial a més d'una provincia, el Govern senyalarà les condicions en que haurà de verificar-se per R. D. acordat en Consell de ministres.

Article quint. La present llei començarà a regir des del dia de la seva promulgació i estarà en vigor durant els 12 mesos següents, poguent ser prorrogada per periodes de 12 mesos més si el Govern, previ informe del Consell d'Estat en ple, ho considera necessari.

Article sisé. Queda derogada la llei anomenada de substancies de 18 de febrer de 1915.

RETALLS i COMENTARIS

Diu «La Publicidad»: «El senador vitalicio señor Roig y Bergadá, que ha realizado grandes trabajos para llegar a la reorganización definitiva del partido liberal en Barcelona, está disgustadísimo por la conducta que respecto a ello observan las autoridades supremas de dicho partido.

Un íntimo amigo del señor Roig y Bergadá, nos ha manifestado que éste está completamente desengañado y que no confía en nada que dependa de los personajes liberales residentes en Madrid.

Como consecuencias de ello, es casi seguro que surgirá una disidencia liberal, a base de una organización autónoma y autonomista, si no ocurre, antes que triunfen los regionalistas en

sus trabajos de seducción logrando que el señor Roig y Bergadá se afilie a la «Lliga» lo cual es muy probable.»

De «Diario del Comercio», firmat «Andróminas»:

«Una contradanza de millones y un diluvio de obras reproductivas, eso tiene que ser el Presupuesto regenerador. Son las vacas gordas que se acercan. Diez años de felicidad en perspectiva, y al fin de ellos, el resurgir de la nación cruzada de caminos y de ferrocarriles, dotada de escuelas, espléndidamente servida en todos los aspectos, regada con profusión de canales caudalosos, rodeada de puertos de mar, con Bancos agrícolas y de exportación, etc.

Primera vaca o sea, primer ejercicio: «Aún no consolidando toda la deuda flotante; aún no acometiendo obra alguna nueva ni en lo civil ni en lo militar; aún no aportando ni un sólo céntimo ni a los Bancos cuya creación se nos propone ni a aquellos medios de protección y de estímulo a las industrias nuevas de que también se nos habla en un proyecto ministerial. Así y todo, 1,080 millones de pesetas.»

Para obtener los cuales se tendrá que emitir deuda por 22 millones más o sea 1,052 millones.

Arrastrando por el suelo, atado al extremo de la cola de esa vaca, puede colocarse un proyecto de autorización de información, para el estudio en Cortes de un proyecto de Depósito comercial.

Sigue el desfile de las vacas y sigue la reconstitución nacional. Alba ordena. El país, encantado de la vida, lo contempla.»

De «La Veu de Catalunya»: «I perquè Catalunya comenci d'enterrar-se del que és el Pressupost extraordinari:

—Ni un tres per cent dels dos mil i tants mil·lions del Pressupost extraordinari es quedarien a Catalunya, que n'haurà de pagar un vint per cent, al menys.

Una vegada més se'ns vol fer servir de caixa per al restant d'Espanya. Que fan els diputats liberals i els republicans i els reformistes i els independents i els jaumins de Catalunya? Qué no ho saben? Qué no ho veuen? Si ho veuen i ho saben, callen.

Per qué?»

Gazeta del treball

El problema de les substancies. Manifest de l'Unió General de Treballadors

El Comitè central de l'Unió General de Treballadors ha publicat en «El Socialista» un manifest protestant de la passivitat del Govern per a resoldre el problema de l'abaratiment de les substancies.

Aconsella que, per a conseguir son propòsit, les societats obreres celebrin mitings en totes les provincies.

Ademés proposa declarar la vaga general per un dia, com acte de protesta.

Per a canviar impressions i senyalar el dia en que s'hagi de declarar la vaga general, s'ha acordat que a Madrid se reunixin els delegats de la Federació Nacional del Treball i de la Unió general de Treballadors el dia 19 del corrent.

Per a que'l proletariat posi de manifest sa protesta i exterioritzi la seva força i la persistència en les peticions que té fetes, demanen als Comitès de les organitzacions obreres que'l dia 12 de novembre celebrin una manifestació pública i que s'inviti a ella a tots els elements que puguin adherir-se a aquesta campanya.

A Madrid aquesta manifestació tindrà lloc el dia 19. La presidiran els delegats regionals.

Reclamacions i vagues

La Federació Nacional d'Obrers Metal·lúrgics ha publicat una circular demanant l'apoi moral i material per als companys metal·lúrgics de Saragossa, Valencia i Orense, els que vaguen a conseqüència d'una demanda d'aument de jornal, ja que amb el que venien cobrant els era impossible l'atendre les seves més imperioses necessitats degut a l'ençariment, cada dia més accentuat, de les sebsistencies.

—Els obrers de llits tornejats, de Barcelona, tracten de demanar la jornada de vuit hores.

—Segueix sense resoldre la vaga de ebanistes i cadires de Barcelona.

Varies

Ha quedat solucionada la vaga de constructors de carros i ferrers de Sabadell, havent conseguit un raj d'aument diari.

—Ha mort el president del Centre Obrer de Reus, don Víctor Fontseca. (E. P. D.)

—En el local del Centre de Societats Obreres ans d'ahir hi tingué lloc un congrés regional d'obrers del camp, assistint-hi representacions de Valls, l'ix, Selva del Camp, Ginestar, Cabra, Picamoixons i altres poblacions.

S'acordaren varíes conclusions, entre elles la de constituir la federació regional.

Informació

Escola de Viticultura i Enologia de Reus

Observacions Meteorològiques

DEL DIA D'AHIR

	A les 9	A les 15	
Baròmetre corregit a 0°	754.9	754.9	
TERMÒMETRE	Sol.	20.2	
	Ombra.	21.2	
PSICRÒMETRE	Sol.	10.0	
	Ombra.	10.0	
TERMÒMETRE sec.	19.5	14.5	
	Idem humit.	8.4	9.2
Humitat relativa de l'aire.	48.2	49.2	
Tensió del vapor acuós.	5.6	6.0	
ANEMÒMETRE	Direcció del vent.	NO	NO
	Velocitat del vent.	374	217
Pluviòmetre.			
Eyaporímetre.	4.0	3.2	
Estat del cel.	Ras	Ras	

En el local de la Cambra de Comerç d'aquesta ciutat han celebrat una reunió tots els fabricants d'alcohol vínic i d'aiguardents compostos de la provincia, prenent-se per unanimitat els acords següents:

Aprovar en totes ses parts les gestions practicades recentment a la Cort prop dels poders públics, per la Comissió que sortí d'aquesta ciutat, composta dels senyors don Ignasi Sementé, de Montbrí, president del Sindicat de fabricants d'alcohol vínic, i don Joan Vilá Cañellas, de Tarragona, i donar les gracies a dita Comissió pel zel i interès amb que va despenyar el seu comes.

Ampliar l'esmentada Comissió amb els senyors don Narcís Musté, de Reus, president del Sindicat de fabricants de aiguardents compostos; don Francisco Cantijoch, de Montblanc; don Josep Ferré, de Reus; don Joan Sagrañes, de Montblanc; don Jaume Pahí, de Reus; don Eduard Bargalló, de Mora la Nova; don Ismael Homedes, de Tortosa; don Anselm Pujals, de Vilaseca; don Francisco Castellet, de Valls; don Pere Tondo, de Valls, i don Pau Jaumá, de Reus, per a que puguin concórrer, en nom de tots els alcoholers de

tota la provincia de Tarragona, a la nova assemblea nacional que deu celebrar-se properament a Madrid, donant-los un ample vot de confiança per a que puguin practicar quantes gestions estimin conuenients i pendre els acords que creguin oportuns, per a oposar-se per tots els medis a la realització del monopoli pretés pel ministre d'Hisenda i evitar així la ruína de l'industria alcoholera, una de les petites fonts de riquesa d'aquesta provincia.

Aquesta nit començarà a projectar-se al Kursaal l'interessant producció cinematográfica de la casa Gaumont, «Los Vampiros», pel·lícula que ha obtingut grans èxits arreu on s'ha exhibit.

El Jutjat d'instrucció d'aquest partit anuncia la venda d'un crèdit hipotecari a favor de don Andreu Grau Canals, que gravita sobre una peça de terra de Selva del Camp.

La guardia civil de Montblanc comunica que des del dia 15 d'octubre faltava del seu domicili el veí Ferrán Fort. Ahir fou trobat el seu cadavre en una cova, sense braços i horriblement mutilat. Han sigut detinguts el seu pare Josep i el seu germà Miquel, que han incorregut en algunes contradiccions al declarar.

El quefe de la secció administrativa de primera ensenyança d'aquesta provincia recorda als mestres l'obligació de comunicar haver donat començ a les classes nocturnes d'adults.

Ha deixat d'existir en la seva casa de camp d'aquest terme, denominada «Villa Luz», don Víctor Fonseca, que d'un quant temps residia en nostra ciutat i era fundador i president de l'«Ateneu Obrero» de l'arreal de Santa Agna.

No coneixiem al senyor Fonseca mes que per referencies, i per lo que d'ell havíem sentit en una conferencia del Centre de Lectura i llegit en uns articles de «Diario de Reus» i «La Justicia Social».

Era el seu, un socialisme cristià, tractant de conciliar el marxisme amb les idees o sentiments religiosos que sustentava. Sembla que gaudia de molt bona situació económica, i que procedent de l'estranger, s'havia instal·lat a Reus per pura simpatia a nostra ciutat i al seu bell camp.

Darrerament escrigué un article sobre Nacionalisme, traient a reluir tots els tòpics unitaristes contra Catalunya. No en vá el senyor Fonseca era castellà, i gens preparat per a tractar el nostre problema amb mitjá coneixement de causa.

No obstant, el senyor Fonseca havia demostrat força estima per la classe treballadora, i aixó ens el feia simpàtic, havent fundat l'«Ateneu Obrer» on se donaven classes i fins en algunes d'elles explicava el propi senyor Fonseca.

Descansi en pau el bon amic dels obrers i rebí la seva atribulada familia l'expressió més sincera de nostre condol.

Ha sigut detingut a Barcelona i posat a disposició del Jutjat d'aquest partit, el jove Josep Balart Miquel, veí de La Canonja, qui anant montat en una bicicleta per la carretera de Riudoms, fa cosa d'un mes, ocasionà la caiguda de la veïna d'aquesta ciutat,

Instal·lacions elèctriques gratuïtes

PER ENCÀRRECS A TOTS ELS LAMPISTES DE REUS

Teresa Pamies Catalá, la qual morí poques hores després.

Els habilitats dels mestres d'aquesta província ahir havien de percebre les consignacions per al pago dels habers al personal.

Durant la darrera setmana s'embarcaren en el port de Tarragona 4.000 bocois de vi i 2.000 sacs d'avellana.

S'ha reunit a Tarragona la directiva de l'Associació de Secretaris dels Ajuntaments de la província, acordant portar representació pròpia a l'assemblea de Madrid, designant al seu president don Ricard Nogués.

LA VANGUARDIA

DIARI INDEPENDENT
Per a anuncis, subscripció, venda, repartiment i demés, dirigir-se exclusivament a la corresponçal, Josep Deu, arraval baix Jesús, 8, accessori, tenda «La Vanguardia».—REUS.

Segons llegim, en les curses de cavalls celebrades a San Sebastian durant l'estiu se repartí un milió de pessetes en premis.

Per a l'any que vé hi ha el propòsit de repartir 1.100.000 pessetes.

Ara és a Madrid on tenen carreres de cavalls durant la tardor, disputant-se en les mateixes premis de molts milers de duros.

Heus aquí un espectacle que recomanem als obrers sense feina i sense pa, per a distreure la fam i les preocupacions.

Calçat de totes classes

F. Surroca.-Monterols, 26.-REUS

En venda

Se ven un acreditat establiment de Sabateria situat en un punt cèntric d'aquesta ciutat.

Informes en aquesta impremta.

EDUARD RECASENS

ARRAVAL SANTA AGNA, 55. TELÉFON 108

Negoció els cupons venciment 15 de novembre pròxim

Compra i venda de tota classe de valors de cotisació corrent.—Compra i venda de paper estranger.—Compra de bitllets de Banc estrangers i monedes d'or nacionals i estrangeres.—Descompte de tota classe de cupons.—Ordres per a les Borses de Barcelona, Madrid i París.

El Dr. A. TORT NICOLAU, especialista en parts i enfermetats de les dones, ex-quefe clínic de la Maternitat i Col·legi de la Pau, de Madrid,

HA TRASLLADAT

el seu consultori al carrer de Sant Joan núm. 2, primer, damunt del Cafè s'anya.

Consulta de 10 a 12 i de 3 a 5.

Telèfon número 78

Comercial

CANVIS CORRENTS

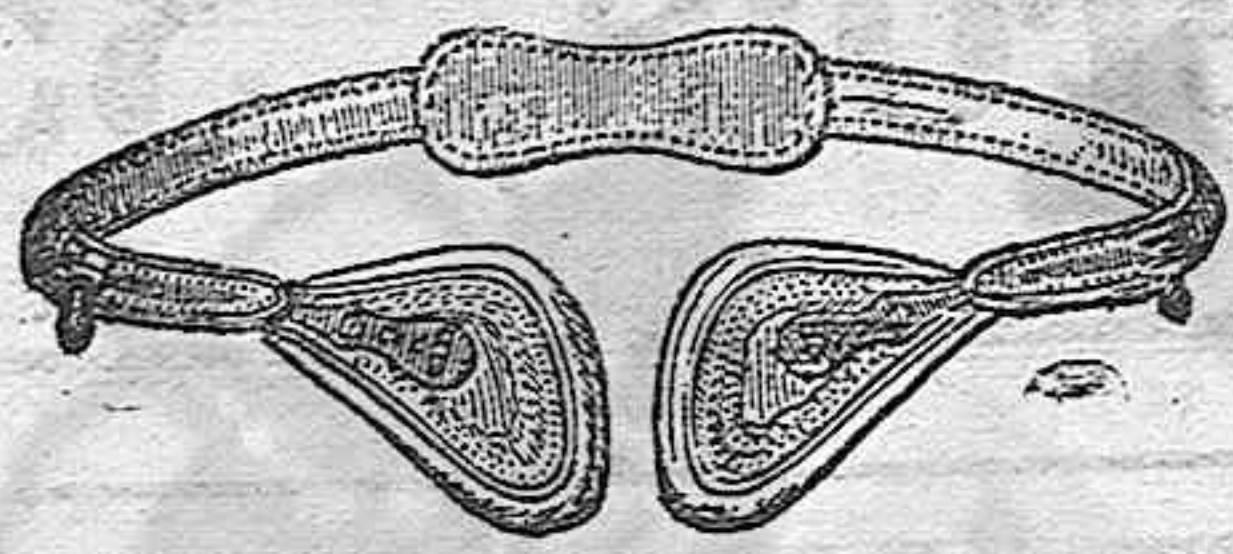
donats per la Junta Sindical del Col·legi de Corredors de Comerç de la plaça de Reus.

ESTRANGERS

Londres 90 dpt.	opé.	din.
Idem xequé.	>	>
París idem.	>	>
Berlin idem.	>	>
Marsella vista.	>	>
Hamburg vista.	>	>

VALORS LOCALS

Canvi anterior de operacions	Valor nominal Ptes.	Oport. cions
455 Gas Reusense	250	—
600 Industrial Harinera	500	—
615 Banco de Reus de Descuentos i Préstamos.	500	—
500 Obins. Electra Reusense.	500	—
25 Companyia Reusense de Tranvías, S. A.	250	—
200 Idem id., Serie B.	500	—
400 Électra Reusense.	500	—
2600 Institut P. Mata.	2500	—
520 Institut P. Mata.	500	—
160 Empresa Hidrofórica	369'50	—
523'50 Obligacions Manicomio Reusense.	500	—
Carburos de Teruel.	500	—
50 Pantán Riudecanyes.	50	—

AVIS

Als trencats i al públic en general

No hauria de permetre's el cinisme de certs intrusos xarlatans i mercaders d'ofici, que amb el major descaro i frases deslumbrants, anuncien la curació radical de les hernies, sense conèixer sisquera en que consisteix aital dolencia, i sense comptar amb cap títol que justifiqui la seva aptitud.
Molts són els que venen braguers, pocs molt; docs els que saben col·locar-los, raríssims els que coneixen que és una hernia.

JOSEP PUJOL

CIRURGIA

Especialista en la curació de les hernies. (trencats) amb 28 anys de pràctica entre la casa Clausolles, de Barcelona i mon establiment de Reus

Braguers de totes classes, lo més pràctic modern per a la curació o contenció de les hernies per cròniques i rebelds que siguin, des de 3 pessetes a 125.

Faixes hipogàstriques o ventrals, tirants omoplàtics.

Gran assortit en lentes i gafes per a miopes i vista cansada

Binocles teatre i campanya i tot lo concernent al ram d'òptica, cirurgia i ortopedia.

NOTA.—No equivocar aquest antic i acreditat establiment LA CREU ROJA, dirigit per persona competent i amb títol professional, amb altre d'igual article que hi ha en el mateix carrer, que amb el fi de despistar a la meua clientela i per a millor aprofitar-se del crèdit que gosa casa meua, s'ha establert prop de la mateixa.

'La Cruz Roja'

CASA FUNDADA EN 1896

Monterols, núm 16 NO EQUIVOCAR-SE al costat del fabricant de gorres don Isidro Pons

SENSE aquesta marca

NO és un «Gramófon»
: : Catàlegs gratis : :

— DIPOSIT DE RELLOTGERIA.—RELLOTGES DE BUTXACA i DESPERTADORS DES DE 2'90 PESSETES—

Companyia del Gramófon

SOCIETAT ANÓNIMA ESPANYOLA

Exit colosal dels célebres artistes

Titta Ruffo i Caruso

en discs marca Gramófono

De venda: R. Perpiñá.

Major, 22. — REUS. — Despàtx: 24, pral

Academia de Dibuix i Pintura

DIRIGIDA PER

Don Tomás Bergadá

Professor suplent de Dibuix de l'Institut general i tècnic

Classes de Dibuix linial, figura, adorno, paisatge i al natural; pintura a l'oli i aquarela i al temple per a pintors decoradors.—Classe especial per a senyoretas. Hores de classe convencionals.—L'obertura de les classes al primer d'octubre.

Lliçons a domicili

Arraval baix de Jesús, 31, baixos

Ferrocarrils

Servei de trens que regeix des de 1 de juliol de 1915

DE REUS A BARCELONA

Surt 5'03 per Vilanova; arriba 8'48 m	
> > Vilafranca; > 9'38	
> 7'25 > > 9'23 e	
> 8'49 > > 13'27 m	
> 14'13 > > 17'42 c	
> 17'16 > Vilanova > 21'44 o	
> > Vilafranca > 20'37	
> 21'25 > > 23'28 r	

DE BARCELONA A REUS

Surt 5'26 (trasb. Roda); arriba 9'23 m	
> 8'33 > > 10'36 r	
> 9'20 > > 12'47 c	
> 13'00 > > 16'15 o	
> 15'23 > > 19'24 m	
> 19'49 > > 21'53 e	

DE REUS A TARRAGONA

Surt 7'38 > > arriba 8'11 m	
> 9'56 > > 10'30 m	
> 12'54 > > 13'24	
> 14'30 > > 15' m	
> 18'8 > > 18'35 c	
> 20'50 > > 21'34 m	

DE TARRAGONA A REUS

Surt 7'35 > > arriba 8'10 c	
> 9'10 > > 9'50	
> 12'17 > > 12'45 m	
> 16'36 > > 17'14 m	
> 19'25 > > 20'03 m	

DE REUS A FALSET I MORA

Surt 7'17 surt 9'29 arriba 10'37 m	
> 10'41 > > 11'19 > > 11'44 r	
> 13'17 > > 14'24 > > 14'58 c	
> 16'30 > > 18'57 > > 19'47 m	
> 19'49 > > 21'11 > > 21'47 m	
> 22'01 > > > 23'5 e	

DE MORA I FALSET A REUS

Surt 6'13 > > arriba 7'17 e	
> 6'30 surt 7'42 > > 8'39 m	
> 7'01 > > 8'43 > > 10'19 m	
> 12'17 > > 13'11 > > 14'03 e	
> 17'27 > > 19'12 > > 20'59 m	
> 20'14 > > 20'48 > > 21'20 r	

DE REUS A LLEIDA

Surt 8'22 > > arriba 11'22 c	
> 13'35 > > 20'5 m	
> 17'59 > > 22'13 m	
> 20'30 > > 0'22 m	

DE LLEIDA A REUS

Surt 5'30 > > arriba 9'46 m	
> 8'29 > > 12'29 m	
> 11'56 > > 20'17	
> 15 > > 17'58 c	

LÍNIA DE VALENCIA

Surten de Salou per a Valencia

6'11 (fins a Bènicarló)—9'18—11'15—17'7 (fins a Bènicarló)—0'2.

Arriben a Salou de Valencia

4'19—9'17 (procedent de Bènicarló)—15'45—18'38

Companyia Reusense de Tramvies

Servei de trens que regirà des del dia 1 d'octubre de 1916

Sortides de Reus (Arraval Robuster)	Sortides de Salou
Tren n.º 26 > 8'25	Tren n.º 25 a las 9'15
> > 12 > 15'—	> > 1 > 16'—
> > 36 > 17'05	> > 35 > 18'40

En els diumenges i dies festius s'expediran bitllets d'anada i tornada a 0'60 valeders per al retorn per tot el dia de sa expenció i en tots els trens.

TIPOGRAFIA CATALANA.—LLOVERA, 23.

Institut de Bioteropia i Laboratori Microbiològic Clínic

Doctor A. FRIAS

VACUNACIÓ CONTRA LA RABIA

La vacunació deu començar abans d'haver transcorregut 10 dies després de la mossegada

Diagnòstic o revelació experimental de la rabia en els animals causants de les mossegades. Anàlisis bio-normals i patològics.—Arraval baix Jesús, 33. Reus

Comerç de Ferreteria i Quincalla

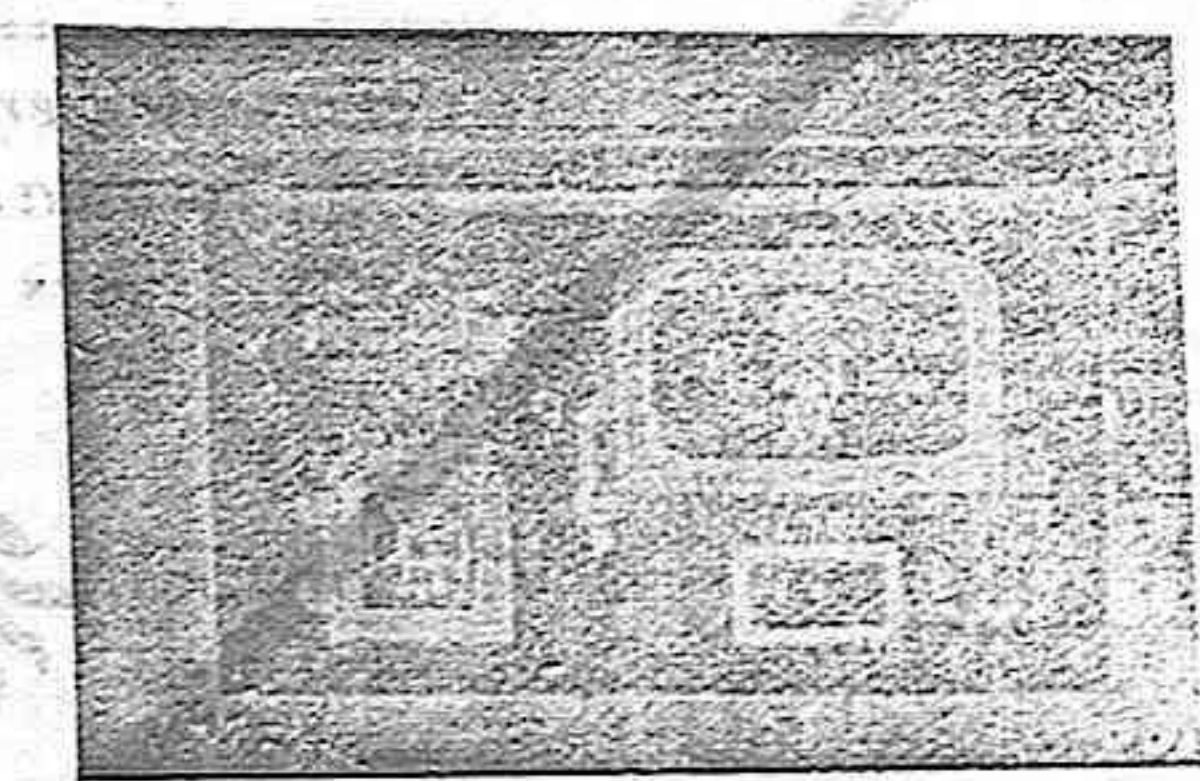
Material per a mines i obres públiques. — Especialitat en articles per a construcció d'edificis

RAMON SALVAT

ARRAVAL ALT DE JESÚS, 30.—Teléfon 220.—REUS

Cuines econòmiques

No compreu cuines sense ans fer-se càrrec de les ventatges que reuneixen les d'aquesta casa.

Totes les cuines, són assegurades i garantides de ínfim consum de combustible,

Assortit complet de tot lo concernent al ram de fumisteria

EL CAS MES SENZILL DE TOS;

el retredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill seriós i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÒNICA, L'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de catarrals mal cuidats. Les

PASTILLES SERRA

compostes de balsàmics, antissèptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estova el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fatiga que oprimia i dificultava la respiració.

Es venen a 2 rals caps.

FARMACIA SERRA, Arraval de Santa Agna, 80 - REUS

Litinoides Serra

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a l'obtenció de

riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoides Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és llegítima, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en caps de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes; UN PAQUET SOLT: 10 CENTIMS.

EL RECONSTITUENT MILLOR

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment, proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Enofostorina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la matèria gris; aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'impotent.

No compreu trajos ni abrics sense abans visitar la

SASTRERIA QUERALT Monterols, 35. - Reus.

¿Voleu conservar vostra salut? Preneu a diari el

Cafè Pampa

El millor i més agradable

"Aroma concentrat." -- "Puresa garantida". -- "Gran digestiu."

El CAFÉ PAMPA és cultivat i recolectat de llevor especial. La torrefacció del CAFÉ PAMPA és tan perfecta en la concentració del seu propi aroma, que es considera com un dels més moderns avenços de la ciència i l'indústria.

El "Café Pampa" se serveix en el Bar Americà

Agent exclusiu per a la venda a Espanya

Román Marimón, P. Catalunya, 7. REUS

Dipòsit de l'exquisit Xocolat del RAM

No deixeu de pendre CAFÉ PAMPA i recomanar-lo als vostres amics

NOVA LÁMPARA ESTRANGERA

Làmpara Nitrogen

Dispot 1/2 Watt

Gran potencia llumínica. -- Consum veritat. Duració sens rival

Demaneu-la a tots els bons establiments d'Electricitat i a vostres electricistes.

Concessionari i dipositari per a Espanya i Portugal:

Plutarco Texidó. - Carme, 35. - Barcelona

Per a demandes, dirigir-se a la tenda de material elèctric, CARME, 35. -- PROP DE LES RAMBLES

Representant en aquesta província

JOSEP BALDRICH

SANT ELIES, 2, 2.º, 1.ª REUS

Nou Consultori de Medicina i Cirurgia Dr. Josep Rebullida Pedret

EX ALUMNE INTERN DEL DR. CAJAL

Especialitat en enfermetats del noi i de la dona

Alumne de les clíniques dels Drs. O'shaussen, de Munich, i Pfandier

OPERACIONS. - Hores de consulta: de 10 a 12 del matí i de 3 a 5 de la tarda

Hotel París. - REUS